

प्रथमः भागः

मशकराज्यम्

पठन्तु, नन्दन्तु

मशकपुरी नाम ग्रामः कश्चित् अस्ति। तत्र यः कोऽपि जनः जृभणादिकं कर्तुं यदा
कदाचित् मुखम् उद्धाटयति तदा मुखे शतशः मशकाः प्रविश्य मुखगह्वं पूर्यन्ति । मुखे
शतशः मशकाः एव मशकाः । मशकानां निर्मूलनार्थं ग्रामीणाः प्रयत्नं न कृतवन्तः । अतः
मशकाः कोटिकोटिसङ्ख्याम् अतिक्रम्य वृद्धिं गताः । मनुष्याणां सङ्ख्या तु न्यूना जाता ।
अन्ते सः प्रान्तः सर्वः मशकराज्यमिति प्रसिद्धम् अभवत् ।

सिंहासने विलासेन मशकराजः अस्ति । सः सचिवं हृष्टा एवमवदत् -“महामात्य!
भाद्रपदमासतः पौष्यमासपर्यन्तं अस्माकं कारणतः मनुष्याणां रोगाः भवन्ति । एतेषु रोगेषु
शीतज्वरः (मर्त्तिया) पादशोथः (दृढ़काळ) इत्यादिसाङ्गमिकरोगाः सर्वत्र व्याप्त मानवान्
निर्मूलयन्ति । अतः मानवजातेः निर्मूलनार्थं प्रणालिकाद्वयम् अहं सिद्धं कृतवान् ।

प्रथमप्रणालिकां शृणोतु । अनाफिलीस् जातीयाः मशक्यः जीर्णज्वरव्याधिं (छङ्गेऽल्लिङ्गं) व्यापयन्ति । प्रतिजनं दंशनं कृत्वा मानवानां रक्ते सूक्ष्मजीविनः प्रेषयन्ति । एवं क्रमशः तेषां रोगवर्धनं भवति ।

द्वितीयप्रणालिकां श्रावयामि । मस्थिष्कशोथः (मेददुङ्घङ्गु) वर्षद्वयदेशीयं बालम् आरभ्य द्वादशवर्षीय-बालपर्यन्तम् एषः व्याधिः आगच्छति । सूक्ष्मजीविभ्यः व्याधिः सङ्घामति । अतः मशकसैनिकान् सर्वत्र प्रेषयन्तु । यत्र वराहाः, कालुष्यजलपूर्णानि पल्वलानि (भूरदग्नु०८८८) कादम्बकाः अधिकाः भवन्ति तत्र सैन्यं गच्छेत्” इति ।

मशकामात्यः विनयेन मशकमहाराजं प्रति “राजन् मानवनिर्मूलनार्थं भवतः प्रणालिकाद्वयम् अद्भुतं महाद्भुतम् अस्ति । अहमिदानीमेव सैन्यं स्वीकृत्य मानवान् आक्रम्य तान् निर्मूलयामि इत्युक्त्वा ससैन्यं गतवान् । मशकानाम् आक्रमणेन मानवाः रोगग्रस्ताः अभवन् । केचन मानवाः मृताः, केचन मृतप्रायाः अभवन् ।

एवं स्थिते मशकान् निर्मूलयितुं सर्वैः मानवैः अपि एका गोष्ठी आयोजिता । वैद्यप्रमुखाः आगत्य रोगनिवारणोपायान्, औषधानि च सूचितवान्तः । “यत्र यत्र जलपूर्णाः गर्ता: सन्ति तान् मृत्तिकया पूरयन्तु । निम्बपत्राणि दग्ध्वा तद्भूमं मशकसञ्चारप्रदेशे व्यापयन्तु । स्थिरतया यत्र जलमस्ति तत्र तैलं स्थापयन्तु” इत्यादि वैद्यसूचनाः जनाः सम्यक् पालितवन्तः । मशकाः मृताः । मशकपुरुषाः पौराः मशकनिर्मूलनेन नितरां सन्तुष्टाः । आरोग्यं सम्पाद्य सुखजीवनं यापितवन्तः । ततःप्रभृति तस्य ग्रामस्य नाम आरोग्यपुरी इति प्रसिद्धम् अभवत् ।

